

Protokół

21. posiedzenia, II. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 18. Października 1884.

Początek o godzinie 11. minut 40.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: posłowie Dr. Stanisław hr. Badeni, książę Władysław Sapieha, A. Jędrzejowicz i Tytus Siengalewicz.

Obeenyh posłów 129.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Namiestnik JE. Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 19. posiedzenia uznaje za przyjęty gdyż żadnych przeciw niemu nie poczyniono zarzutów, zaś protokół z 20. posiedzenia jest złożony w binrze sejmowem.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. Badeni czyta spis petycyj wniesionych po dzień 18. Października 1884 które przydzielono następującym komisjom:

Komisji powodziowej L. 778, 779, 781, 783.

„ drogowej L. 780, 782.

Wydziałowi krajowemu zaś przekazano petycye do L. 774, 775, 776, 777.

J. E. p. Namiestnik odpowiada na interpelacye p. Tomisława Rozwadowskiego i towarzyszy, p. ks. Syczyńskiego i towarzyszy, i p. Antoniewicza i towarzyszy.

Z porządku dziennego następuje:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdanie komisji drogowej o petycji gminy miasta Brodów, względem udzielenia prawa poboru kopytkowego. Sprawozdawca p. Koziebrodzki.

P. Antoniewicz wnosi otwarcie ponownej rozprawy nad tym przedmiotem.

Izba nie popiera tego wniosku i przystępuje do głosowania.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek komisji drogowej w brzmieniu następującem:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał stosunki dotyczące nowego przedłużenia koncesyi na pobór myta kopytkowego na lat trzy w mieście Brodach i następnie odpowiednie wnioski przedłożył Wysokiemu Sejmowi.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następnie poddaje Marszałek pod głosowanie dodatek p. Hausnera :

Ze względu zaś na okoliczność, że prawo poboru myta kopytkowego w mieście Brodach ustaje już z dniem 28. Lutego 1885 r. upoważnia się Wydział krajowy do przedłożenia na tej jeszcze sesji sejmowej prowizorycznego przyzwolenia na pobór myta kopytkowego w mieście Brodach na rok jeden.

Izba uchwała wniosek p. Hausnera jako dodatek do powyższego wniosku komisji bez rozprawy.

Z porządku dziennego następują sprawozdania Wydziału krajowego o przyzwolenie dodatków do podatków.

Sprawozdawca J. E. p. Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji gminy Monasterzyska powiatu Buczackiego, względem zezwolenia na pobór 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina, z następującym wnioskiem Wydziału krajowego :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Gminie miejskiej Monasterzyska w powiecie Buczackim, zezwala się pobierać w latach 1886, 1887, 1888, 1889, 1890 i 1891 na pokrycie wydatków gminnych 100% dodatek do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca J. E. p. Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego względem nadania gminie miasta Radymna prawa pobierania opłat od napojów spirytusowych słodzonych, z następującym projektem ustawy :

U s t a w a

z dnia _____ zezwalająca gminie miasteczka Radymna powiatu Jarosławskiego na pobór opłaty od słodzonych napojów spirytusowych, obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam co następuje:

Art. I.

Gminie miasteczka Radymna powiatu Jarosławskiego zezwala się pobierać w latach 1885, 1886, 1887, 1888, 1889 i 1890 opłaty od fabrycznie wyrabianych słodzonych napojów spirytusowych bądź w gminie wyrabianych, bądź do niej czy to na sprzedaż, czy na własny użytek wprowadzanych i w jej obrębie zużywanych, po dwa (2) centy w. a. od litra czyli od całej jednej flaszki.

Art. II.

Obręb poboru jest obręb gminy miasteczka Radymna

Art. III.

Opłata ta ciąży tylko na konsumcyi miejscowej, nie można nią obciążać ani produkeyi, ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Sposób poboru tej opłaty ustanowiony będzie przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.
Sprawozdawca czyta Art. I. II. III. IV. i V. tytuł i wstęp.

Izba uchwała oddzielnie art. I. do włącznie V. oraz tytuł i wstęp zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego bez rozprawy — uchwalwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania — uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca J. E. p. Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o prośbie Reprezentacji gminy Kościaszyn w powiecie Sokalskim, o zezwolenie na użycie narosłych i skapitalizowanych procentów od kapitału serwitutowego na wewnętrzne urządzenie tamtejszej filialnej cerkwi, z następującym wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gminie Kościaszyn powiatu Sokalskiego zezwala się użyć z kapitału wykupna służebnictwa poboru drzewa przez członków tej gminy, przyznanego orzeczeniem e. k. Namiestnictwa jako komisji krajowej do odkupu i regulacji ciężarów grunтовых we Lwowie z dnia 15. Listopada 1872 L. 7176, a przechowywanego w Wydziale krajowym, wraz z odsetkami po koniec roku 1882 narosłymi, wynoszącego kwoty 1.400 zł. m. k. w obligacjach indemnizacyjnych, 43 zł. 34 ct. w. a. w książeczce Banku krajowego i 35 zł. 8½ ct. w. a. w gotówce, całą nadwyżkę nad kwotę 1000 zł. m. k. w obligacjach indemnizacyjnych z kuponami, z których pierwszy dnia 1. Listopada 1884 do zapłaty zapada, więc kwoty 400 zł. m. k. w obligacjach indemnizacyjnych, z których pierwszy dnia 1. Listopada 1884 do zapłaty zapada, 43 zł. 34 ct. w. a. w książeczce Banku krajowego i 35 zł. 8½ ct. w. a. w gotówce na częściowe pokrycie kosztów wewnętrznego urządzenia filialnej cerkwi w Kościaszynie.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji szkolnej o wniosku p. Wojciecha Dzieduszyckiego do ustawy o ustroju publicznych szkół ludowych, a w szczególności wydziałowych i do zmiany ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku poselania do nich dzieci.

Sprawozdawca p. Wojciech Dzieduszycki uwolniony od czytania sprawozdania, prostuje omyłki druku i czyta następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia _____ mocą której na zasadzie ustawy państwowej z dnia 2. maja 1883. Dz. u. p. z 5. maja 1883 Nr. 53 wydają się postanowienia o urządzeniu publicznych szkół ludowych, a w szczególności szkół wydziałowych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Szkoły ludowe pospolite podając wiadomości ludziom wszelkiego stanu najpotrzebniejsze, urządzone będą tak, iżby dzieci z nauki czerpały oświecenie o zasadach religijnych i moralnych i obowiązkach obywatelskich, tudzież o zadaniach i warunkach zawodu, jakiemu się według okoliczności, miejsca i stanu prawdopodobnie poświęcą.

Nauka ma być w szkołach pospolitych 4, 5 i 6cio klasowych tak rozłożona i prowadzona, ażeby uczniowie po ukończeniu klasy czwartej byli dostatecznie usposobieni do pobierania nauki w szkole średniej lub wydziałowej.

Szkoły będą o ile możności tak urządzone, iżby uczeń mógł z każdym rokiem obowiązku szkolnego przejść do wyższego stopnia nauki.

Podział młodzieży szkolnej na klasy i oddziały będzie zależał od ilości uczniów i od nauczycieli. Z wyjątkiem 4 do 6 klasowych szkół po miastach, może być wszędzie zaprowadzona nauka półdniowa.

Nauka w każdej szkole z osobna stanowić będzie zamkniętą w sobie całość.

Art. II.

Plany nauki dla szkół ludowych pospolitych ulegną rewizji w sposób postanowiony przez obowiązujące przepisy i w myśl art. I. niniejszej ustawy. Zostanie przytem uwzględnioną potrzeba nauki robót ręcznych.

Art. III.

Kursa nauki dopełniającej mają być dalszym ciągiem i dopełnieniem szkoły ludowej pospolitej.

Będzie się w nich odbywać nauka w takich porach dnia, tygodnia i roku, któreby pozwalały uczniom poświęcać się obok ego praktycznym zatrudnieniom. Ilość godzin dopełniającej nauki wynosi co najmniej cztery godziny tygodniowo w szkołach 1, 2 i 3 klasowych, a sześć godzin w szkołach 4, 5 i 6 klasowych.

Mogą także osoby, które przekroczyły wiek szkolny, korzystać z tych kursów aż do ukończonego dwudziestego roku życia, a to odwiedzając naukę bądź wszystkich bądź niektórych tylko przedmiotów.

Art. IV.

Kursa nauki dopełniającej obejmują w dalszym ciągu nauki szkoły ludowej pospolitej następujące przedmioty:

1. Naukę religii.

2. Ćwiczenia w czytaniu i rozbiórce przeważnie rzeczowym stosownych utworów piśmiennictwa podanych w podręczniku przeznaczonym na ten cel a obejmujących pomiędzy innymi wiadomości z historii, geografii i nauk przyrodniczych, z szczególną uwagą na znajomość kraju rodzinnego.

3. Wskazówki o pisaniu listów, tudzież najpotrzebniejsze wiadomości ze stylistyki praktycznej w połączeniu z odpowiednimi ćwiczeniami.

4. Rachunki, mianowicie domowe i gospodarskie.

Ze szczególnem zastosowaniem do potrzeb życia praktycznego mogą wejść w skład tej nauki:

1. Główne zasady pojedynczej rachunkowości.

2. Rysunki.

3. Najważniejsze wiadomości z zakresu gospodarstwa wiejskiego i jego ubocznych gałęzi, albo też z technologii najważniejszych miejscowych zawodów przemysłowych.

Art. V.

Plany nauki dopełniającej ulegną rewizji w sposób postanowiony przez obowiązujące przepisy a w myśl art. III. i IV. niniejszej ustawy.

Art. VI.

Dla uczniów, którzy nie zamierzają udać się ze szkoły ludowej pospolitej do szkół średnich, będą istnieć w kraju szkoły wydziałowe z szerszym niż w szkołach pospolitych programem nauki przysposabiającej zarazem do rolniczego albo do przemysłowego zawodu.

Nauka w szkołach wydziałowych ma być tak urządzona, aby uczniowie ich byli także przyspasabiani do korzystania z nauki w seminariach nauczycielskich, jako też w szkołach specjalnych, o ile wstęp do nich nie jest zawisły od poprzedniego ukończenia pewnej klasy szkół średnich.

Będą osobne dla chłopców, a osobne dla dziewcząt szkoły wydziałowe. Jedne i drugie obejmować będą zazwyczaj kurs nauki czteroletni podzielony na cztery klasy; wszakże szkoły wydziałowe o charakterze przeważnie rolniczym mogą poprzestać na kursie trzyletnim o trzech klasach, a w miarę miejscowej potrzeby można nawet urządzać szkoły wydziałowe o dwu klasach z kursem dwuletnim.

Przyjęcie ucznia do szkoły wydziałowej nastąpi na podstawie egzaminu wstępnego.

W szkołach wydziałowych musi być prócz dyrektora i katechety przynajmniej tylu nauczycieli, ile jest klas.

Liczba godzin tygodniowej nauki wynosi w każdej klasie 24 do 30.

Art. VII.

W szkołach wydziałowych dla chłopców będą przedmiotami nauki:

1. Religia.
2. Nauka języków.
3. Geografia i historia z szczególniejszem uwzględnieniem kraju rodzinnego i w połączeniu z wiadomościami o obowiązującej konstytucyi państwa.
4. Rachunki w połączeniu z rachunkowością pojedynczą.
5. Rysunki z wolnej ręki i rysunki geometryczne.
6. Kalligrafia.
7. Nauki przyrodnicze.
8. Technologia albo gospodarstwo wiejskie, jedno i drugie w połączeniu z ręcznymi ćwiczeniami mechanicznymi.
9. Muzyka.
10. Gimnastyka.

Art. VIII.

Szkoły wydziałowe dla chłopców odpowiadać mają miejscowym potrzebom i stosunkom i będą miały charakter przeważnie bądź przemysłowy bądź rolniczy. Te potrzeby praktycznego życia będą w miarę postępu uczniów w nauce coraz bardziej uwzględnione.

Art. IX.

W szkołach wydziałowych dla dziewcząt nauka stosować się będzie do właściwych tej płci potrzeb i usposobień i przyszedłszy jej stanowiska w rodzinie, uwzględniając przede wszystkim potrzebę rozleglejszego wykształcenia ogólnego, a nie spuszczając z oka praktycznych także potrzeb.

Przedmioty nauki będą te same co w szkołach wydziałowych dla chłopców z następującymi zmianami:

Miejsce technologii i gospodarstwa wiejskiego zajmie nauka gospodarstwa domowego i robót kobiecych. Gimnastyka nie będzie przedmiotem obowiązkowym. Natomiast higiena będzie wykładana w sposób ile możności wyczerpujący.

Nauka obcych języków może być także zaprowadzona jako przedmiot nadobowiązkowy za zezwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Art. X.

Plany nauki dla szkół wydziałowych ulegną rewizji w sposób postanowiony przez obowiązujące przepisy w myśl artykułów VI. — IX. niniejszej ustawy.

Art. XI.

Ze szkołami wydziałowymi połączone być mogą szkoły rolnicze, przemysłowe albo handlowe, niedzielne czy wieczorne, tudzież specjalne praktyczne kursa n. p. koszykarstwa, ceramiki, budownictwa i t. p. jeżeli się na to znajdują fundusze.

Art. XII.

W miejscach gdzie istnieją szkoły ludowe, zaprowadzone mogą być także kursa dla dorosłych, mające na celu dalsze rozwinięcie wiadomości w szkole ludowej nabytych.

Nauczyciele, którzy na tych kursach naukę udzielać będą, mają prawo do osobnego za to wynagrodzenia.

Art. XIII.

Polecam Mojemu Ministrowi oświecenia wykonanie niniejszej ustawy.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Romanowicz wnosi głosowanie en bloc w drugim czytaniu.

Izba przyjmuje ten wniosek.

P. T. Rozwadowski zgłasza poprawkę do Art. VII. punktu 8mego.

Marszałek poddaje pod głosowanie Art. I. II. III. IV. V. i VI.

Izba uchwała Art. I. do włącznie VI. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta Art. VII punkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

Izba uchwała z Art. VII. punkt 1. do włącznie 7. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Do punktu 8go Art. VII. po słowie „wiejskie“ wnosi p. T. Rozwadowski dodanie wyrazów „*oraz nauka praktyczna rzemiosł*“.

Izba nie popiera poprawki p. T. Rozwadowskiego i uchwała punkt 8, 9 i 10 zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek poddaje pod głosowanie Art. VIII. IX. X. XI. XII. XIII. tytuł i wstęp.

Izba uchwała Art. VIII. do włącznie XIII. oraz tytuł i wstęp zgodnie z wnioskiem komisji en bloc w drugim czytaniu, a uchwalwszy następnie na wniosek sprawozdawcy p. W. Dzieduszyckiego przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. W. Dzieduszycki czyta następującą rezolucję :

R e z o l u c y a.

Wzywa się c. k. Rząd, żeby stosownie do zatwierdzonego mocą Najwyższego postanowienia z d. 25. czerwca 1867 r. Statutu organicznego (*Organisations-Regulativ*) Rady szkolnej krajowej Art. III., 4. i §. 74 Ustawy państwowej o zasadach nauki w szkołach ludowych z d. 14. maja 1869 r. (Dz. u p. Nr. 62), polecił poddać pod uchwałę Sejmu krajowego sporządzone przez Radę szkolną krajową projekta t. j. systemy czyli plany nauczania w szkołach ludowych tak pospolitych jak wydziałowych.

Izba uchwała powyższą rezolucję bez rozprawy.

Sprawozdawca p. W. Dzieduszycki czyta następujący projekt ustawy :

U s t a w a ✓.

z dnia mocą której zostają zmienione niektóre postanowienia ustawy z dnia 2. Maja 1873 (Dziennik ustaw krajowych l. 250) o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i o obowiązku posyłania do nich dzieci, tudzież ustawy z dnia 28. Grudnia 1882 (Dziennik ustaw krajowych l. 2 z roku 1883) o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje :

§. 1.

Postanowienia artykułów 4., 5., 6., 12., 13., 14., 15., 24., 40 i 41. ustawy z dnia 2. Maja 1873 (Dz. ust. kraj. l. 250) o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych, i o obowiązku posyłania do nich dzieci, tudzież artykułów 18., 19. i 28. w brzmieniu ustawy z dnia 28. Grudnia 1882 (Dz. ust. kraj. l. 2 z roku 1882.) przestaną odtąd obowiązywać. Artykuły te mają na przyszłość opiewać jak następuje :

Art. 4. Liczba nauczycieli w każdej szkole ludowej stosować się będzie do liczby jej uczniów. Jeżeli liczba uczniów przez trzy następujące po sobie lata dosięga 80, należy bezwarunkowo postarać się o drugiego nauczyciela, o trzeciego, gdy ta liczba

dojdzie do 160 i w tym stosunku dalej. Tam gdzie zostanie zaprowadzona nauka półdniowa, przypadnie stu uczniów na jednego nauczyciela. Wolno jednakże gminie podnieść w swej szkole liczbę nauczycieli ponad ten wymiar, byle przyjęła obowiązek opędzenia z własnych środków w całości stąd wynikającej zwyżki nakładu.

Art. 5. W każdym powiecie politycznym ma być przynajmniej jedna szkoła ludowa pospolita o 4, 5, albo 6 klasach, a to w mieście, w którym ilość dzieci uczęszczających do szkoły jest tak wielką, że zgodnie z postanowieniami art. 4. zajdzie potrzeba ustanowienia odpowiedniej liczby nauczycieli.

Sejm krajowy orzecze osobną uchwałą o założeniu lub zwińczeniu każdej szkoły wydziałowej, jakoteż o wysokości kwoty, którą się fundusz krajowy przyczyni do jej założenia i utrzymania. Co do istniejących już szkół wydziałowych pozostają w mocy dotychczasowe zobowiązania i orzeczenia organizacyjne, dopóki uchwała sejmowa w tym względzie nie zaprowadzi zmiany.

Art. 6. Oprócz szkół etatowych można zakładać szkoły filialne, w których nauczyciele młodszy będą udzielać nauki.

Szkoły takie mogą powstać:

a) Tam, gdzie najbliższa szkoła ludowa, nie jest wprawdzie więcej jak 4 kilometry odległa, lecz w skutek miejscowych przeszkód czy, to stałe, czy to na dłuższy czas mniej dostępna, majątkowe zaś środki mieszkańców nie wystarczają na założenie osobnej szkoły etatowej;

b) tam gdzie odległość od najbliższej szkoły etatowej przenosi wprawdzie 4 kilometry, ale liczba dzieci nie jest stosunkowo znaczna;

c) wreszcie tymczasowo tam, gdzie zasoby gminy i przeznaczone na cele szkolnictwa ludowego fundusze okręgowe nie wystarczają na założenie szkoły etatowej, chociaż zresztą zachodzą okoliczności wyrażone w art. 1.

Art. 12. Władze szkolne będą miały na uwadze, iż należy przedewszystkiem zaopatrzyć w szkoły te gminy, które ich dotąd nie mają. Ma się to jednak dzieć bez uszczerbku zorganizowanych już szkół etatowych.

Art. 13. Etatowa szkoła ludowa pospolita zwińniętą być może jedynie za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Art. 14. Obowiązek zakładania i utrzymywania publicznych szkół ludowych pospolitych ciąży w pierwszym rzędzie na gminach miejscowych do obrębu jednej szkoły wielonych.

Obszary dworskie należące z niemi lub z jedną z pomiędzy nich do tej samej gminy podatkowej, przyczyniają się tak do zakładania, jakoteż do utrzymywania szkół gminnych, w stosunku niniejszą ustawą bliżej określonym, jeżeli nie utrzymują w swoim obrębie własnym nakładem publicznej szkoły ludowej.

W razie, jeżeli zasoby miejscowe nie wystarczają, przychodzi im w pomoc powszechność okręgu szkolnego, a względnie całego kraju.

Każda gmina winna utworzyć własny fundusz szkolny miejscowy, aby sobie ułatwić utrzymanie swej szkoły.

Również każdy okręg szkolny będzie miał swój osobny fundusz szkolny okręgowy, a prócz tego ma być także fundusz szkolny krajowy.

Co do kosztów zakładania i utrzymywania szkół wydziałowych obowiązują postanowienia art. 5.

Art. 15. Do miejscowego funduszu szkolnego należą grunta nadane szkole, zabudowania szkolne, kapitały, zapisy i darowizny prywatne.

Do tego funduszu wpływają:

I. Dla szkół ludowych pospolitych:

a) wszystkie dochody z majątku szkolnego;
b) ofiary, do których się zobowiązały kiedykolwiek na rzecz szkoły miejscowej gminy, korporacje, instytucje, lub osoby prywatne, jakoteż datki dobrowolne;

c) kary pieniężne, ściągane od rodziców za opieszałość w posyłaniu dzieci do szkoły;

d) dodatki pieniężne od gmin, obszarów dworskich, czyli w ogóle od stron konkurujących na utrzymanie nauczycieli.

II. Wszystkie fundusze przeznaczone na utrzymanie szkół wydziałowych, o ile Sejm uchwałą co innego nie postanowi.

Art. 18. Jeżeli dochody miejscowego funduszu szkolnego, wymienione w art. 15. a, b, c, nie wystarczają na opłacanie nauczycieli szkół ludowych pospolitych i tych wydziałowych, które istniały już przed wejściem w wykonanie niniejszej ustawy, obowiązane są gminy i obszar dworski do wnoszenia na ten cel do miejscowego funduszu szkolnego dodatków pieniężnych, a to gminy aż do 9% całej należności wszystkich podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi, w gminie opłacanych, a obszar dworski aż do wysokości 3% całej należności wszystkich podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi z obszarów opłacanych, każdy z nich o tyle, o ile by to, co na mocy dawniejszych zobowiązań, bądź to w natrże, bądź też w gotowych pieniądzach na utrzymanie nauczyciela już uiszcza, nie dorównywało oznaczonym powyżej procentom.

W każdym jednak razie obszar dworski przyczynia się do pokrycia niedoboru tylko w trzeciej części tego, do czego by w miarę całej należności swych bezpośrednich podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi był na mocy ustaw obowiązany — gdyby należał do związku gminy miejscowej.

Dodatki pieniężne od gminy pokrywane być mają w taki sam sposób, w jaki się pokrywają inne wydatki pieniężne na gminie ciążące.

Art. 19. Zasiłki z funduszy szkolnych okręgowych, a względnie krajowych na pokrycie niedoboru w dochodach przeznaczonych na utrzymanie nauczycieli szkół wymienionych w art. 18.

Rada szkolna miejscowa żądać dopiero wtenczas ma prawo, gdy wskaże, że to, co gmina na ten cel, bądź to na podstawie dawniejszych zobowiązań do corocznych datków w pieniądzech, lub w naturze, bądź to na mocy niniejszej ustawy już opłaca, wynosi przynajmniej 9⁰/₀ całej należitości wszystkich podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi, a to, co obszar dworski na ten cel bądź to na mocy dawniejszych zobowiązań do corocznych datków w pieniądzech lub w naturze, bądź na mocy niniejszej ustawy już opłaca, wynosi przynajmniej 3⁰/₀ całej należitości podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi z obszarów opłacanych.

Co do miast i miasteczek, które posiadają własny majątek zakładowy, orzeka Rada szkolna okręgowa, a względnie Rada szkolna krajowa, po wysłuchaniu zdania Wydziału powiatowego, a względnie Wydziału krajowego, czyli i jaki zasiłek ma im być przyznany z funduszu szkolnego okręgowego lub funduszu szkolnego krajowego.

Art. 24. Wszystkie wydatki na wystawienie lub najem, na utrzymanie, wewnętrzne urządzenie, opał, oświetlenie i obsługę budynków szkolnych szkół wymienionych w artykule 18., jakoteż na wystawienie i utrzymywanie albo najem pomieszczeń dla nauczycieli, o ile nauczycielom służy do tego prawo, wreszcie na zakupno lub dostarczenie gruntu pod budynki i pola na szkółkę owocową lub pasiekę, a niemniej miejsca na ćwiczenia gimnastyczne, ponoszą właściwe gminy, o ile te wydatki nie są pokryte na podstawie prawomocnych zobowiązań trzecich osób, korporacji lub funduszy albo zapisów.

Obszar dworski w obrębie gminy położony przyczynia się do opędzania tych wydatków w stosunku w artykule 18. za zasadę przyjętym.

Zasiłki na nie mogą w razach wyjątkowych udzielone być gminom z funduszu szkolnego okręgowego lub krajowego w formie zaliczek, które po upływie pewnego czasu naraz lub ratami mają być zwrócone.

Dochodów miejscowego funduszu szkolnego można użyć na ten cel tylko pod warunkami w artykule 22. wymienionemi. Zresztą Rady szkolne okręgowe wpływać będą na gminy, aby te starały się zebrać na takie wydatki osobne fundusze, z których się tworzy odrębny dział miejscowego funduszu szkolnego, wyłącznie na ten cel przeznaczony.

Art. 28. Do zasiłków na rzecz pojedynczych powiatów z funduszu szkolnego krajowego, ma fundusz szkolny okręgowy dopiero wtenczas prawo, jeżeli powiat, dla którego szkół wymienionych w artykule 18. potrzeba zasiłku, wnosi do niego ogół dodatków przynajmniej 3⁰/₀ całej należitości wszystkich podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi wynoszący.

Art. 40. Obowiązek uczęszczania do szkoły zaczyna się z ubiegłym szóstym, a ustaje z upłynionym dwunastym rokiem życia.

Wszystkie dzieci, będące w tym wieku, winne uczęszczać do szkoły publicznej.

Czasowo albo trwale wolne są od tego :

Dzieci, które uczęszczają do szkół wyższych rolniczych, przemysłowych albo specjalnych, o ile te są tak urządzone, aby mogły zastąpić naukę udzielaną po szkołach ludowych; dalej dzieci, których ciężkie ułomności cielesne lub duchowe nie dopuszczają uczęszczania do szkoły; wreszcie dzieci pobierające nauki w domu, albo w prywatnym zakładzie naukowym.

W ostatnim wypadku ciąży odpowiedzialność za to, czy dzieci otrzymują taką przynajmniej naukę, jaka jest dla szkół ludowych przepisana, na rodzicach, albo ich zastępcach.

Jeżeli zachodzą w tej mierze jakie wątpliwości, ma je sprawdzić Rada szkolna okręgowa. Rodzice i ich zastępcy mają się poddać rozporządzeniom, wydanym w tej mierze.

W razie potrzeby postąpi Rada szkolna okręgowa według przepisów artykułów 43. i 44. niniejszej ustawy.

Art. 41. Obowiązek uczęszczania do szkoły ludowej ustaje z ukończonym 12. rokiem życia, jedynie pod warunkiem, jeżeli uczeń udowodni dostateczną biegłość w przepisanych dla szkół ludowych gałęziach nauki. Po ukończeniu szkoły ludowej pospolitej, winien jednak każdy uczeń, który nie uczęszcza do szkoły wydziałowej, albo do jakiegoś innego zakładu naukowego -- uczęszczać jeszcze przez trzy lata na kursa nauki dopełniającej.

§. 2.

Polecam wykonanie niniejszej ustawy Mojemu Ministrowi oświecenia.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje po rozprawie szczegółowej.

P. Romanowicz wnosi głosowanie en bloc w drugim czytaniu.

Izba przyjmuje ten wniosek.

P. ks. Buchwald zgłasza poprawkę do Art. 4.

P. Męciński zaś do ustępu 2. Art. 5.

Marszałek poddaje pod głosowanie §. 1. ustęp 1.

Izba uchwala ten ustęp zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta Art. 4.

P. ks. Buchwald wnosi do Art. 4. w 4tym wierszu po słowach „postarać się“ następujący dostatecznie poparty dodatek w miejsce wyrazów „o drugiego nauczyciela, o trzeciego i t. d.“ „o nauczycielkę, która w osobnej izbie dziewczętom nauki udzielać będzie, gdy zaś liczba dojdzie do 160 o drugiego nauczyciela i w tym stosunku dalej — (następnie jak we wniosku komisji).

Po przemówieniu sprawozdawcy, Izba w głosowaniu uchyla poprawkę p. ks. Buchwalda a przyjmuje Art. 4. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca p. W. hr. Dzieduszycki czyta Art. 5.

Do Art. 5. ustępu drugiego wnosi p. Męciński następującą dostatecznie popartą poprawkę :

Po słowach „Sejm krajowy” dodać wyrazy „na przedłożenie Wydziału krajowego”.

Zaś po słowie „dopóki” w 5. wierszu dodać w miejsce słów „uchwała sejmowa” „Sejm na wniosek Wydziału krajowego osobną uchwałą”.

Sprawozdawca przystępuje imieniem komisji do tych poprawek.

Izba w głosowaniu uchwała ustęp pierwszy Art. 5. zgodnie z wnioskiem komisji, zaś ustęp drugi z poprawką p. Męcińskiego w następującem brzmieniu :

Sejm krajowy na przedłożenie Wydziału krajowego orzecze osobną uchwałą o założeniu lub zwinięciu każdej szkoły wydziałowej, jakoteż o wysokości kwoty, którą się fundusz krajowy przyczyni do jej założenia i utrzymania. Co do istniejących już szkół wydziałowych pozostają w mocy dotychczasowe zobowiązania i orzeczenia organizacyjne, dopóki Sejm na wniosek Wydziału krajowego osobną uchwałą w tym względzie nie zaprowadzi zmiany.

Marszałek poddaje pod głosowanie Art. 6, 12, 13, 14 i 15.

Izba uchwała Art. 6, 12, 13, 14 i 15, zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Marszałek poddaje pod głosowanie Art. 18, 19, 24, 28, 40 i 41. §. 2. tytuł i wstęp.

Izba uchwała Art. 18, 19, 24, 28, 40 i 41. §. 2. oraz tytuł i wstęp en bloc w drugim czytaniu zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy p. W. Dzieduszyckiego przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w 3. czytaniu w brzmieniu następującym :

U s t a w a

z dnia mocą której zostają zmienione niektóre postanowienia ustawy z dnia 2. Maja 1873. (Dziennik ustaw krajowych l. 250) o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i o obowiązku posyłania do nich dzieci, tudzież ustawy z dnia 28. Grudnia 1882. (Dziennik ustaw krajowych l. 2 z roku 1883.) o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co
następuje :

§. 1.

Postanowienia artykułów 4., 5., 6., 12, 13., 14., 15., 24., 40 i 41. ustawy z dnia 2. Maja 1873. (Dz. ust. kraj. l. 250) o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych, i o obowiązku posyłania do nich dzieci, tudzież artykułów 18., 19. i 28. w brzmieniu ustawy z dnia 28. Grudnia 1882. (Dz. ust. kraj. l. 2 z roku 1883.) przestaną odtąd obowiązywać. Artykuły te mają na przyszłość opiewać jak następuje :

Art. 4. Liczba nauczycieli w każdej szkole ludowej stosować się będzie do liczby jej uczniów. Jeżeli liczba uczniów przez trzy następujące po sobie lata dosięga 80, należy bezwarunkowo postarać się o drugiego nauczyciela, o trzeciego, gdy ta liczba dojdzie do 160 i w tym stosunku dalej. Tam gdzie zostanie zaprowadzona nauka półdniowa. przypadnie stu uczniów na jednego nauczyciela. Wolno jednakże gminie podnieść w swej szkole liczbę nauczycieli ponad ten wymiar, byle przyjęła obowiązek opędzenia z własnych środków w całości stąd wynikającej zwyczajki nakładu.

Art. 5. W każdym powiecie politycznym ma być przynajmniej jedna szkoła ludowa pospolita o 4, 5, albo 6 klasach, a to

w mieście, w którym ilość dzieci uczęszczających do szkoły jest tak wielką, że zgodnie z postanowieniami art. 4. zajdzie potrzeba ustanowienia odpowiedniej liczby nauczycieli.

Sejm krajowy na przedłożenie Wydziału krajowego orzecze osobną uchwałą o założeniu lub zwinieciu każdej szkoły wydziałowej, jakoteż o wysokości kwoty, którą się fundusz krajowy przyczyni do jej założenia i utrzymania. Co do istniejących już szkół wydziałowych pozostają w mocy dotychczasowe zobowiązania i orzeczenia organizacyjne, dopóki Sejm na wniosek Wydziału krajowego osobną uchwałą w tym względzie nie zaprowadzi zmiany.

Art. 6. Oprócz szkół etatowych można zakładać szkoły filialne, w których nauczyciele młodszy będą udzielać nauki.

Szkoły takie mogą powstać:

a) Tam, gdzie najbliższa szkoła ludowa, nie jest wprawdzie więcej jak 4 kilometry odległa, lecz w skutek miejscowych przeszkód czy to stale, czy to na dłuższy czas mniej dostępna, majątkowe zaś środki mieszkańców nie wystarczają na założenie osobnej szkoły etatowej;

b) tam gdzie odległość od najbliższej szkoły etatowej przenosi wprawdzie 4 kilometry, ale liczba dzieci nie jest stosunkowo znaczna;

c) wreszcie tymczasowo tam, gdzie zasoby gminy i przeznaczone na cele szkolnictwa ludowego fundusze okręgowe nie wystarczają na założenie szkoły etatowej, chociaż zresztą zachodzą okoliczności wyrażone w art. 1.

Art. 12. Władze szkolne będą miały na uwadze, iż należy przedewszystkiem zaopatrzyć w szkoły te gminy, które ich dotąd nie mają. Ma się to jednak dzieć bez uszczerbku zorganizowanych już szkół etatowych.

Art. 13. Etatowa szkoła ludowa pospolita zwiniećta być może jedynie za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Art. 14. Obowiązek zakładania i utrzymywania publicznych szkół ludowych pospolitych ciąży w pierwszym rzędzie na gminach miejscowych do obrębu jednej szkoły wielonych.

Obszary dworskie należące z niemi lub z jedną z pomiędzy nich do tej samej gminy podatkowej, przyczyniają się tak do zakładania jakoteż do utrzymywania szkół gminnych, w stosunku niniejszą ustawą bliżej określonym, jeżeli nie utrzymują w swoim obrębie własnym nakładem publicznej szkoły ludowej.

W razie jeżeli zasoby miejscowe nie wystarczają, przychodzi im w pomoc powszechność okręgu szkolnego, a względnie całego kraju.

Każda gmina winna utworzyć własny fundusz szkolny miejscowy, aby sobie ułatwić utrzymanie swej szkoły.

Również każdy okręg szkolny będzie miał swój osobny fundusz szkolny okręgowy, a prócz tego ma być także fundusz szkolny krajowy.

Co do kosztów zakładania i utrzymywania szkół wydziałowych obowiązują postanowienia art. 5.

Art. 15. Do miejscowego funduszu szkolnego należą grunta nadane szkole, zabudowania szkolne, kapitały, zapisy i darowizny prywatne.

Do tego funduszu wpływają:

I. Dla szkół ludowych pospolitych:

- a) wszystkie dochody z majątku szkolnego;
- b) ofiary, do których się zobowiązały kiedykolwiek na rzecz szkoły miejscowej gminy, korporacje, instytucje, lub osoby prywatne, jakoteż datki dobrowolne;
- c) kary pieniężne ściągane od rodziców za opieszałość w posyłaniu dzieci do szkoły;
- d) dodatki pieniężne od gmin, obszarów dworskich, czyli w ogóle od stron konkurujących na utrzymanie nauczycieli.

II. Wszystkie fundusze przeznaczone na utrzymanie szkół wydziałowych, o ile Sejm uchwałą co innego nie postanowi.

Art. 18. Jeżeli dochody miejscowego funduszu szkolnego, wymienione w art. 15, a, b, c, nie wystarczają na opłacanie nauczycieli szkół ludowych pospolitych i tych wydziałowych, które istniały już przed wejściem w wykonanie niniejszej ustawy, obowiązane są gminy i obszar dworski do wnoszenia na ten cel do miejscowego funduszu szkolnego dodatków pieniężnych, a to gminy aż do 9% całej należności wszystkich podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi, w gminie opłacanych, a obszar dworski aż do wysokości 3% całej należności wszystkich podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi z obszarów opłacanych, każdy z nich o tyle, o ile by to, co na mocy dawniejszych zobowiązań, bądź to w naturze, bądź też w gotowych pieniądzach na utrzymanie nauczyciela już uiszcza, nie dorównywało oznaczonym powyżej procentom.

W każdym jednak razie obszar dworski przyczynia się do pokrycia niedoboru tylko w trzeciej części tego, do czego by w miarę całej należności swych bezpośrednich podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi był na mocy ustaw obowiązany — gdyby należał do związku gminy miejscowej.

Dodatki pieniężne od gminy pokrywane być mają w taki sam sposób, w jaki się pokrywają inne wydatki pieniężne, na gminie ciężące.

Art. 19. Zasiłki z funduszy szkolnych okręgowych a względnie krajowych na pokrycie niedoboru w dochodach przeznaczonych na utrzymanie nauczycieli szkół wymienionych w artykule 18. Rada szkolna miejscowa żądać dopiero wtenczas ma prawo gdy wskaże, że to, co gmina na ten cel, bądź to na podstawie dawniejszych zobowiązań do corocznych datków w pieniądzech lub w naturze, bądź to na mocy niniejszej ustawy już opłaca, wynosi przynajmniej 9% całej należności wszystkich podatków

stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi, a to, co obszar dworski na ten cel bądź to na mocy dawniejszych zobowiązań do corocznych datków w pieniądzu lub w naturze, bądź na mocy niniejszej ustawy już opłaca, wynosi przynajmniej 3° całej należności podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi z obszarów odpacanych.

Co do miast i miasteczek, które posiadają własny majątek zakładowy, orzeka Rada szkolna okręgowa, a względnie Rada szkolna krajowa, po wysłuchaniu zdania Wydziału powiatowego, a względnie Wydziału krajowego, czyli i jaki zasiłek ma im być przyznany z funduszu szkolnego okręgowego lub funduszu szkolnego krajowego.

Art. 24. Wszystkie wydatki na wystawienie lub najem, na utrzymanie, wewnętrzne urządzenie, opał, oświetlenie i obsługę budynków szkolnych szkół wymienionych w artykule 18., jakoteż na wystawienie i utrzymywanie albo najem pomieszczeń dla nauczycieli, o ile nauczycielom służy do tego prawo, wreszcie na zakupno lub dostarczenie gruntu pod budynki i pola na szkółkę owocową lub pasiekę, a niemniej miejsca na ćwiczenia gimnastyczne, ponoszą właściwe gminy, o ile te wydatki nie są pokryte na podstawie prawomocnych zobowiązań trzecich osób, korporacji lub funduszków, albo zapisów.

Obszar dworski w obrębie gminy położony przyczynia się do opędzania tych wydatków w stosunku w artykule 18. za zasadę przyjętym.

Zasiłki na nie mogą w razach wyjątkowych udzielone być gminom z funduszu szkolnego okręgowego lub krajowego w formie zaliczek, które po upływie pewnego czasu naraz lub ratami mają być zwrócone.

Dochodów miejscowego funduszu szkolnego można użyć na ten cel tylko pod warunkami w artykule 22. wymienionymi. Zresztą Rady szkolne okręgowe wpływać będą na gminy, aby te starały się zebrać na takie wydatki osobne fundusze, z których się tworzy odrębny dział miejscowego funduszu szkolnego, wyłącznie na ten cel przeznaczony.

Art. 28. Do zasiłków na rzecz pojedynczych powiatów z funduszu szkolnego krajowego, ma fundusz szkolny okręgowy dopiero wtenczas prawo, jeżeli powiat, dla którego szkół wymienionych w artykule 18. potrzeba zasiłku, wnosi do niego ogół dodatków przynajmniej 3° całej należności wszystkich podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi wynoszący.

Art. 40. Obowiązek uczęszczania do szkoły zaczyna się z ubiegłym szóstym, a ustaje z upłynionym dwunastym rokiem życia.

Wszystkie dzieci, będące w tym wieku winne uczęszczać do szkoły publicznej.

Czasowo albo trwale wolne są od tego:

Dzieci, które uczęszczają do szkół wyższych rolniczych, przemysłowych, albo specjalnych, o ile te są tak urządzone, aby mogły zastąpić naukę udzielaną po szkołach ludowych; dalej dzieci, których ciężkie ułomności cielesne lub duchowe nie dopuszczają uczęszczania do szkoły; wreszcie dzieci pobierające nauki w domu, albo w prywatnym zakładzie naukowym.

W ostatnim wypadku cięży odpowiedzialność za to, czy dzieci otrzymują taką przynajmniej naukę, jaka jest dla szkół ludowych przepisana, na rodzicach albo ich zastępcach.

Jeżeli zachodzą w tej mierze jakie wątpliwości, ma je sprawdzić Rada szkolna okręgowa. Rodzice i ich zastępcy mają się poddać rozporządzeniom, wydanym w tej mierze.

W razie potrzeby postąpi Rada szkolna okręgowa według przepisów artykułów 43. i 44. niniejszej ustawy.

Art. 41 Obowiązek uczęszczania do szkoły ludowej ustaje z ukończonym 12. rokiem życia, jedynie pod warunkiem, jeżeli uczeń udowodni dostateczną biegłość w przepisanych dla szkół ludowych gałęziach nauki. Po ukończeniu szkoły ludowej pospolitej, winien jednak każdy uczeń, który nie uczęszcza do szkoły wydziałowej, albo do jakiegoś innego zakładu naukowego — uczęszczać jeszcze przez trzy lata na kursa nauki dopełniającej.

§. 2.

Polecam wykonanie niniejszej ustawy Mojemu Ministrowi oświecenia.

Sprawozdawca p. W. Dzeduszycki prostuje omyłki druku i czyta następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia co do zmiany art. 15go ustawy z d. 2. maja 1873. (Dziennik ustaw krajowych l. 251) o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Znosi się artykuł 15. ustawy z dnia 2. Maja 1873 r. (Dz. ust. i rozp. kraj. l. 251) o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych w dotychczasowej ośnowie. Artykuł ten ma opiewać jak następuje:

Płaca młodszego nauczyciela, bądź stale bądź tymczasowo umieszczonego, wynosi 60% płacy nauczyciela rzeczywistego szkoły, przy której młodszy ten nauczyciel pełni służbę. W żadnym jednak razie nie może być niższą nad 200 zł.

Płacę młodszego nauczyciela, zawiadującego stale szkołą filialną, ustanawia się na 250 zł a. w. rocznie. Oprócz powyższej płacy będzie mogła Rada szkolna krajowa na przedstawienie Rad szkolnych okręgowych przyznawać z funduszu szkolnego krajowego nauczycielom młodszym zawiadującym stale szkołą filialną

za każde 5 lat nienagannej służby osobny dodatek pięcioletni, w rocznej kwocie na 25 zł. a. w.

Przyznawanie dodatku pięcioletniego powtarza się tylko do 30 lat służby na posadzie młodszego nauczyciela zawiadującego stale szkołą filialną.

Za czas spędzony przez nauczyciela przy takiej szkole przed wejściem w wykonanie niniejszej ustawy, nie należy się pięciolecie.

§. 2.

Polecam Mojemu Ministrowi oświecenia wykonanie niniejszej ustawy.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Zoll wnosi poprawkę stylistyczną. mianowicie opuszczenie słowa „na“ w §. 1. ustępie 3. przed cyfrą »25«.

Sprawozdawca przystępuje do tej poprawki.

Marszałek poddaje pod głosowanie §. 1. projektu ustawy.

Izba uchwała §. 1. zgodnie z wnioskiem komisji z poprawką stylistyczną p. Zolla.

Marszałek poddaje pod głosowanie §. 2. tytuł i wstęp.

Izba uchwała §. 2. oraz tytuł i wstęp zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. W. Dzieduszycki wnosi przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania.

Izba przyjmuje ten wniosek i uchwała cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. W. Dzieduszycki czyta następującą rezolucją:

R e z o l u c y a.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w wykonaniu uchwały Sejmu z dnia 30. czerwca 1880 projekt reformy obowiązujących ustaw krajowych o szkołach ludowych, w porozumieniu Radą szkolną krajową na następnej sesji Sejmowi przedłożył.

Izba uchwała powyższą rezolucję zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następnie przyjmuje Izba wniosek sprawozdawcy p. W. Dzieduszyckiego przekazania petycji do l. 551, 741, 752, 778, 797, 815, Wydziałowi krajowemu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o wniosku pp. Chrzanowskiego, Artura Potockiego i Zamoyskiego, w sprawie ustanowienia komisji krajowej dla nieszkodliwego odprowadzania wód górskich.

Sprawozdawca p. Zamoyski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby nstanowił w Galicyi komisję krajową, której atrybucye i skład orzeka §. 23. i §. 24. nstawy z dnia 30. Czerwca 1884. „o nieszkodliwem odprowadzaniu wód górskich.“

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z funduszu krajowego pokrywał dyety i koszta podróży reprezentanta swego w mającej się ustanowić komisji krajowej.

Izba uchwała ustęp 1. i 2. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie popierania przedsiębiorstw melioracyjnych na podstawie ustawy państwowej z 30. Czerwca 1884.

Sprawozdawca poseł Sanguszko uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

- I. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na popieranie krajowych przedsięwzięć melioracyjnych na zasadzie ustawy państwowej z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. kredyt na rok 1885. w kwocie 65.000 zł.
- II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zorganizować w porozumieniu z c. k. Rządem obserwację stanów wody na rzekach potrzebujących regulacji oraz opadów atmosferycznych w ich dorzeczeniach i upoważnia Wydział krajowy do pokrycia kosztów założenia i utrzymania stacji wodoskazowych i ombrometrycznych z dotacyi melioracyjnej.
- III. Sejm uchwała projekty ustaw dotyczących :
 - 1) regulacji potoku Kisieliny ;
 - 2) regulacji rzeki Nowego Brnia ;
 - 3) regulacji odpływów wód między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską ;
 - 4) regulacji potoku Trześniówki ;
 - 5) regulacji potoku Łęg ;
 - 6) osuszenia bagien Rudnickich ;
 - 7) osuszenia bagien Niskich.

W ogólnej rozprawie przemawiają pp. Skalkowski, Wereszczyński i W. Koziębrodzki.

Po przemówieniu sprawozdawcy, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca p. ks. Sanguszko czyta ustęp I. wniosku komisji.

P. J. hr. Stadnicki wnosi odroczenie głosowania nad tym wnioskiem do czasu, kiedy komisja budżetowa przyjdzie z referatem budżetu krajowego na rok 1885.

Izba nie popiera wniosku p. hr. J. Stadnickiego

Przemawiają jeszcze pp. J. E. L. Wodzieki i J. hr. Stadnicki dwukrotnie.

Po przemówieniu sprawozdawcy, Izba uchwała ustęp I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta ustęp II. wniosku komisji.

Izba uchwała ustęp II. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta następujący projekt ustawy :

U s t a w a

z dnia _____ dotycząca regulacji potoku Kisieliny.

Za zgodą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje :

§. 1.

Regulacja potoku Kisieliny na przestrzeni od Woli radłowskiej aż do ujścia do Dunajca w Wietrzychowicach wraz z uregulowaniem i sprowadzeniem potoku Olszówki do Kisieliny w Miechowicach małych, mająca się wykonać w r. 1885 przez spółkę wodną, która winna być zawiązaną na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875 dz. ust. i rozp. krajowych Nr. 38., uznana zostaje jako przedsięwzięcie subwencyonowane z funduszu krajowżgo.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału powiatowego w Brzesku z r. 1880. preliminarzujący kosztą na 31,058 zł. 43. ct. w. a ; upoważnia się jednak Wydział

krajowy do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Rządem w granicach wymienionej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów regulacji mają się przyczynić:

a) Fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. punkt 2. i §. 4. p. 2. a) ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. dz. u. p. Nr. 116. takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów.

c) wreszcie właściciele tych gruntów i zakładów, które się znajdują w okręgu konkurencyjnym mającym się oznaczyć w drodze administracyjnej resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875 r. w stosunku korzyści odnieść się mającej, albo w miarę wielkości niebezpieczeństwa usunąć się mającego, albo też o ile się podział kosztów na tych podstawach nie da uskutecznić, według wartości dotyczących nieruchomości i zakładów.

§. 4.

Koszta zarządu i utrzymania mających się wykonać budowli ponosić będą uczestnicy spółki wodnej w §. 3. pod c) wymienieni w stosunku tamże podanym.

§. 5.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić będzie Wydział spółki wodnej złożony z członków wybranych przez gminy i obszary dworskie.

Tak Rządowi jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysłać swych delegatów z głosem stanowczym do Wydziału spółki.

Sposób przeprowadzenia przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys mają się ułożyć przez Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też przyznaje się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły tego wpływu, oraz ewentualny bezpośredni współdziałanie technicznych organów rządowych przy przeprowadzeniu tego przedsiębiorstwa, ułożone będą między Wydziałem krajowym a Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia tychże przez dotyczące Ministerstwa.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa skarbu i spraw wewnętrznych.

W ogólnej rozprawie przemawia p. Skałkowski.

Po przemówieniu sprawozdawcy przystępuje Izba do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta §. 1. projektu ustawy.

Izba uchwała §. 1. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta §. 2.

Izba uchwała §. 2. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta §. 3.

P. Romanowicz wnosi do §. 3. lit. c. następującą poprawkę stylistyczną w miejsce dotychczasowego brzmienia tego ustępu:

§. 3. lit. c) ma opiewać:

Wreszcie właściciele gruntów i zakładów położonych w okręgu konkurencyjnym, który przez władze administracyjne oznaczonym będzie, resztę preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, w stosunku oczekiwanych korzyści, albo w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usuniętem, albo też, o ile na tej podstawie podziału kosztów skutecznie nie można, według wartości tych gruntów i zakładów.

Izba popiera poprawkę p. Romanowicza.

P. W. Koziebrodzki wnosi odesłanie tej poprawki napowrót do komisji celem ponownego skodyfikowania.

Przemawiają pp. ks. A. Sapięha, Wereszczyński dwukrotnie i W. Koziebrodzki.

Po przemówieniu sprawozdawcy, Izba w głosowaniu uchwała §. 3. lit. a) i b) zgodnie z wnioskiem komisji, zaś ustęp lit. c) zgodnie z poprawką stylistyczną p. Romanowicza.

Sprawozdawca czyta §. 4.

Izba uchwała §. 4. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta §. 5.

P. Romanowicz wnosi do §. 5. ustępu 2., 3. i 4. następującą poprawkę stylistyczną:

§. 5. ustęp drugi, trzeci i czwarty.

Tak Rządowi jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysyłania swych delegatów z głosem stanowczym do Wydziału spółki.

Sposób wykonania przedsięwzięcia i ostateczny kosztorys ułoży Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, które mieć będzie odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wykonywania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania technicznych organów rządowych przy wykonaniu tego przedsięwzięcia, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

Izba popiera tę poprawkę.

Po przemówieniu sprawozdawcy, który imieniem komisji przyjmuje poprawkę stylistyczną p. Romanowicza, Izba uchwała ustęp 1. paragraf 5. zgodnie z wnioskiem komisji, zaś ustępy drugi, trzeci i czwarty zgodnie z poprawką p. Romanowicza.

Sprawozdawca czyta §. 6. tytuł i wstęp projektu ustawy.

Izba uchwała §. 6. oraz tytuł i wstęp zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Uchwaliwszy na wniosek sprawozdawcy p. ks. Sangszki przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu w brzmieniu następującem:

U s t a w a

z dnia _____ dotycząca regulacji potoku Kisieliny.

Za zgodą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Kisieliny na przestrzeni od Woli radłowskiej aż do ujścia do Dunajca w Wietrzychowicach wraz z ure-

gulowaniem i sprowadzeniem potoku Olszówki do Kisieliny w Miechowicach małych, mająca się wykonać w r. 1885. przez spółkę wodną, która winna być związana na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. n. i rozp. krajowych Nr. 38., uznana zostaje jako przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału powiatowego w Brzesku z r. 1880. preliminujący kosztą na 31.058 zł. 43 ct. w. a.; upoważnia się jednak Wydział krajowy do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Rządem w granicach wymienionej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów regulacji mają się przyczynić:

a) Fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów:

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. punkt 2. i §. 4. p. 2. a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. nst. p. Nr. 116. takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów:

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów położonych w okręgu konkurencyjnym, który przez władze administracyjne oznaczonym będzie, resztą preliminowanych kosztów budowy a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, w stosunku oczekiwanych korzyści, albo w miarę wielkości niebezpieczeństwa które ma być usuniętem, albo też, o ile na tej podstawie podziału kosztów nskutecznie nie można, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Koszta zarządu i utrzymania mających się wykonać budowli ponosić będą uczestnicy spółki wodnej w §. 3 pod c) wymienieni w stosunku tamże podanym.

§. 5.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić będzie Wydział spółki wodnej złożony z członków wybranych przez gminy i obszary dworskie.

Tak Rządowi jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysyłania swych delegatów z głosem stanowczym do Wydziału spółki.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys ułoży Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, które mieć będzie odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wykonywania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współudziału technicznych organów rządowych przy wykonaniu tego

przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 6

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Sprawozdawca p. ks. Sanguszko czyta:

U s t a w a

z dnia dotycząca regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Za zgodą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Nowego Brnia na przestrzeni od granicy powiatu Tarnowskiego do ujścia do Wisły wraz z potokami: Rybnica, Lubaskirów, Zgórsko, Jamnica, Upust, Nieczajka, Smęgorzowa, Brnik, Oleśnica i Wielopole do tej rzeki wpadającymi, mająca się wykonać w siedmiu latach od r. 1885 do r. 1891. przez spółkę wodną, która winna być zawiązaną na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38 uznana zostaje za przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt rządowy z r. 1875. preliminarzujący koszta budowy na 425.481 zł. wal. austr. upoważnia się jednak Wydział krajowy do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Rządem w granicach wymienionej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów regulacyi mają się przyezynić:

a) Fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliminarzowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 6 p. 2 i § 4 p. 2. a) ustawy z dnia 30. Czerwca 1884 dz. u. p. Nr. 116, takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów położonych w okręgu konkurencyjnym, który przez władze administracyjne oznaczonym będzie resztą preliminarzowanych kosztów budowy a to w myśl § 66 krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875, w stosunku oczekiwanych korzyści, albo w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być uzuniętem, albo też, o ile na tej podstawie podziału kosztów skutecznie nie można, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Zasiłki krajowe i rządowe podobnie jak i prestacye uczestników spółki, uiszczane być mają w czasie budowy w równych siedmiu ratach rocznych z góry.

§. 5.

Koszta zarządu i utrzymania mających się wykonać budowli ponosić będą uczestnicy spółki wodnej w §. 3. pod c) wymienieni w stosunku tamże podanym,

§. 6.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić będzie Wydział spółki wodnej złożony z członków wybranych przez gminy i obszary dworskie.

Tak Rządowi jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysyłania swych delegatów z głosem stanowczym do Wydziału spółki.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys ułoży Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, które mieć będzie odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wykonywania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współudziału technicznych organów rządowych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej. P. hr Wł. Koziebrodzki wnosi, ażeby i w tym projekcie do ustawy zastosowane były przyjęte już w pierwszej ustawie poprawki stylistyczne p. Romanowicza.

Marszałek zwraca uwagę, iż sama komisya przyjęła już te poprawki do wszystkich projektów ustaw.

P. Romanowicz wnosi głosowanie en bloc w drugim czytaniu.

Izba uchwała ten wniosek.

Marszałek poddaje pod głosowanie §§. 1. do włącznie §. 6. projektu ustawy.

Izba uchwała §§. 1. do włącznie §. 6. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Marszałek poddaje pod głosowanie §. 7. tytuł i wstęp.

Izba uchwała §. 7. oraz tytuł i wstęp zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca ks. Sanguszko prostuje omyłki druku w §. 4. i czyta następujący projekt ustawy.

U s t a w a

z dnia dotycząca udzielenia pożyczki z funduszu krajowego spółce wodnej dla regulacji odpływu wód między Wisłoką a drogą kraj. Dębicko-Tarnobrzeską.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską ma być w roku 1885. przez zawiązaną

w roku 1884. w tym celu spółkę wodną jako przedsiębiorstwo przez kraj subwencyonowane przeprowadzoną.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji służyć ma projekt zrewidowany w r. 1882. przez krajowe biuro melioracyjne, wedle którego koszta robót wynoszą 35.000 zł.

§. 3.

Dla poparcia tego przedsiębiorstwa, które już otrzymało bezzwrotny zasiłek krajowy w kwocie 8.000 zł. w. a. i także zasiłek państwowy w kwocie 6.000 zł. w. a. przyznaje się rzezonej spółce wodnej:

a) z funduszu krajowego cztero procentową pożyczkę w wysokości trzydziestu procent nie pokrytej reszty (21.000 zł.) preliminowanych kosztów, zwrotną w dziesięciu równych ratach rocznych, od 1. Stycznia 1887 począwszy;

b) z państwowego funduszu melioracyjnego pożyczkę cztero procentową w takiejże wysokości, której warunki zwrotu określone będą w drodze administracyjnej.

§. 4.

Koszta zarządu i utrzymania mających się wykonać budowli ponosić będą uczestnicy spółki wodnej w §. 1. wymienionej

§. 5.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić będzie Wydział spółki wodnej złożony z członków wybranych przez gminy i obszary dworskie.

Tak rządowi jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysyłania swych delegatów z głosem stanowczym do Wydziału spółki.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys nłoży Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, które mieć będzie odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wykonywania tego wpływn oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania technicznych organów rządowych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa nłoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Ponieważ do pojedynczych paragrafów żadnych nie zgłoszono poprawek, poddaje Marszałek pod głosowanie §§. 1. do włącznie 5. projektu ustawy.

Izba uchwała §§. 1. do włącznie 5. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Marszałek poddaje pod głosowanie §. 6. tytuł i wstęp.

Izba uchwała §. 6. oraz tytuł i wstęp zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Uchwalwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. ks. Sanguszko czyta następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia dotycząca regulacji potoku Trześniówki.

Za zgodą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacja potoku Trześniówki, na przestrzeni od połączenia z potokiem Żupawą aż do ujścia do Wisły, wraz z potrzebnem uregulowaniem potoków Żupawy i Dąbrowy w powiecie Tarnobrzeskim, mająca się wykonać w r. 1885 przez spółkę wodną, która winna się zawiązać w myśl §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875 dz. u i rozp. kraj. Nr. 38. uznana zostaje jako przedsiębiorstwo subweneyonowane z funduszu krajowego

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt rządowy z r. 1865 preliminujący koszta budowy na 17.688 zł w. a.; upoważnia się jednak Wydział krajowy do ewentualnego poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Rządem, w granicach wymienionej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów regulacji mają się przyczynić:

a) Fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów:

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. punkt 2. i §. 4. p. 2. a. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. dz. u. p. Nr. 116, takimiż bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów położonych w okręgu konkurencyjnym, który przez władze administracyjne oznaczonym będzie resztą preliminowanych kosztów budowy a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875 w stosunku oczekiwanych korzyści, albo w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usuniętem, albo też, o ile na tej podstawie podziału kosztów uskutecznić nie można, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Koszta zarządu i utrzymania mających się wykonać budowli ponosić będą uczestnicy spółki wodnej §. 3. pod c) wymienieni w stosunku tamże podaym.

§. 5.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić będzie Wydział spółki wodnej złożony z członków wybranych przez gminy i obszary dworskie.

Tak Rządowi jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysyłania swych delegatów z głosem stanowczym do Wydziału spółki.

Sposób wykonywania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys ułoży Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, które mieć będzie odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wykonywania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współudziału technicznych organów rządowych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda. a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej. Ponieważ do pojedynczych paragrafów żadnych nie zgłoszono poprawek, poddaje Marszałek pod głosowanie §§. 1. do włącznie §. 5go projekt ustawy.

Izba uchwała §§. 1. do włącznie §. 5go zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Marszałek poddaje pod głosowanie §. 6. tytuł i wstęp.

Izba uchwała § 6. oraz tytuł i wstęp zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. ks. Sanguszko czyta następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia _____ dotycząca regulacji potoku Łęg.

Za zgodą Sejmu krajowego Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Łęg na przestrzeni od stawu w Jamnicy do ujścia do Wisły, mająca się wykonać w dwóch latach 1885. i 1886. przez spółkę wodną, która winna się zawiązać w myśl §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38., uznana zostaje jako przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt rządowy z r. 1865., preliniujący koszta robót na 86.778 zł. w. a., upoważnia się jednak Wydział krajowy do poczynienia potrzebnych zmian w tym projekcie w porozumieniu z Rządem w granicach wymienionej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów regulacji mają się przyczynić:

a) Fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent prelininowanych kosztów:

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. punkt 2. i §. 4. p. 2. a. ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116, takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów.

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów położonych w okręgu konkurencyjnym, który przez władze administracyjne oznaczonym będzie, resztą prelininowanych kosztów budowy a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, w stosunku oczekiwanych korzyści, albo w miarę wielkości niebezpieczeństwa które ma być usuniętem, albo też, o ile na tej podstawie podziału kosztów skutecznie nie można, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Zasiłki krajowe i rządowe, podobnie jak i prestatycy uczestników spółki, uiszczone być mają w czasie budowy w dwóch równych ratach rocznych z góry.

§. 5.

Koszta zarządu i utrzymania mających się wykonać budowli ponosić będą uczestnicy spółki wodnej w §. 3. pod c) wymienieni w stosunku tamże podanym.

§. 6.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić będzie Wydział spółki wodnej złożony z członków wybranych przez gminy i obszary dworskie.

Tak Rządowi jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysyłania swych delegatów z głosem stanowczym do Wydziału spółki.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys ułoży Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, które mieć będzie odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Blizsze szczegóły co do zakresu i sposobu wykonywania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania

technicznych organów rządowych przy wykonaniu tego przedsięwzięcia, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. hr. Jan Tarnowski wnosi do §. 1. następującą poprawkę: po słowie „przeźreni“ w miejsce słów „od stawu w Jamnicy“ ma być „od granicy gminy Krawce“. Sprawozdawca przystępuje do tej poprawki, a Izba uchwała §. 1. zgodnie z wnioskiem komisji i poprawką p. J. Tarnowskiego w brzmieniu następującem:

Regulacja potoku Łęg na przeźreni od granicy gminy Krawce do ujścia do Wisły, mająca się wykonać w dwóch latach 1885 i 1886. przez spółkę wodną, która winna się zawiązać w myśl §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. uznana zostaje jako przedsięwzięcie subwencyonowane z funduszu krajowego.

Ponieważ do dalszych paragrafów nie zgłoszono żadnych wniosków, poddaje Marszałek pod głosowanie §§. 2 do włącznie §. 7. tytuł i wstęp.

Izba uchwała §§. 2 do włącznie §. 7 oraz tytuł i wstęp zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. ks. Sanguszek czyta następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia

dotycząca osuszenia bagien Rudnickich.

Za zgodą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, postanawiam co następuje:

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i obszarach dworskich Kończyce, Zalesie, Jeźów, Łętownia, Tarnogóra, Kopki, Rudnik, Stróża i Przędzel powiatu Niżkiego, mające się wykonać w latach 1885 i 1886 przez spółkę wodną, która winna być zawiązaną na podstawie §. 45 krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 38, uznane zostaje jako przedsięwzięcie subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji, służyć ma projekt komitetu galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego preliminarzujący kosztą robót na 57.624 zł.; upoważnia się jednak Wydział krajowy do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Rządem w granicach obliczonej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do kosztów tej melioracyi przyczyniają się:

a) Fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. p. 2. i §. 4 p. 2. b. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. r. Dz. u. p. Nr. 116 takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów położonych w okręgu konkurencyjnym, który przez władze administracyjne oznaczonym będzie, resztą preliminowanych kosztów budowy a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, w stosunku oczekiwanych korzyści, albo w miarę wielkości niebezpieczeństwa, którą ma być usuniętem, albo też, o ile na tej podstawie podziału kosztów skutecznie nie można, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Zasiłki krajowe i rządowe podobnie jak i prestacye uczestników spółki, uiszczone być mają w czasie budowy w dwóch równych ratach rocznych z góry.

§. 5.

Koszta zarządu i utrzymania mających się wykonać budowli ponosić będą uczestnicy spółki wodnej w §. 3. pod c) wymienieni w stosunku tamże podanym.

§. 6.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić będzie Wydział spółki wodnej złożony z członków wybranych przez gminy i obszary dworskie

Tak Rządowi jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysyłania swych delegatów z głosem stanowczym do Wydziału spółki.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys ułoży Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, które mieć będzie odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wykonywania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współudziału technicznych organów rządowych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej. P. St. hr. Badeni wnosi przyjęcie całego projektu ustawy en bloc w drugim czytaniu. Izba uchwała cały projekt ustawy en bloc w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. ks. Sanguszko czyta następujący projekt ustawy :

U s t a w a

z dnia dotycząca osuszenia bagien Niskich.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje :

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i obszarach dworskich Chyły, Swoly, Moskale, Wareboły. Podwolina i Nowosielec powiatu Niskiego, mające się wykonać w latach 1885 i 1886 przez spółkę wodną, która winna być zawiązaną na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z d. 14. Marca 1875. Dz. u. i rozp. kraj Nr. 38, uznane zostaje jako przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego .

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt komitetu galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, preliminujący koszta robót na 22.479 zł.; upoważnia się jednak Wydział krajowy do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Rządem w granicach obliczonej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do kosztów tej melioracyi przyczyniają się :

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów ;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. p. 2 i §. 4. p. 2 b. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884 r. Dz. u. p. Nr. 116. takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent kosztów ;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów położonych w okręgu konkurencyjnym, który przez władze administracyjne oznaczonym będzie, resztą preliminowanych kosztów budowy a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. w stosunku oczekiwanych korzyści, albo w miarę wielkości niebezpieczeństwa które ma być usuniętem, albo też, o ile na tej podstawie podziału kosztów skutecznie nie można, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Zasiłki krajowe i rządowe podobnie jak i prestacje uczestników spółki, uiszczone być mają w czasie budowy w dwóch różnych ratach rocznych z góry.

§. 5.

Koszta zarządu i utrzymania mających się wykonać budowli ponosić będą uczestnicy spółki wodnej w §. 3. pod c) wymienieni w stosunku tamże podanym.

§. 6.

Wykonanie robót melioracyjnych i konserwacyjnych prowadzić będzie Wydział spółki wodnej złożony z członków wybranych przez gminy i obszary dworskie.

Tak Rządowi jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysyłania swych delegatów z głosem stanowczym do Wydziału spółki.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys ułoży. Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem które mieć będzie odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wykonywania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania technicznych organów rządowych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. St. Badeni wnosi przyjęcie całego projektu ustawy en bloc w drugim czytaniu.

Izba uchwała cały projekt ustawy en bloc w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie uwolnienia dochodów Banku krajowego, od wszystkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, o uwolnieniu wszystkich dochodów Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Ks. Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Wszystkie dochody „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem“ płynące z czynności jego

tak w dziale hipotecznym jak i bankowym, wolne są od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych na lat dziesięć i pół, a mianowicie od dnia 1go Lipca 1883 do 31go grudnia 1893.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej przemawia p Chrzanowski.

Po przemówieniu sprawozdawcy, przystępuje Izba do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta Art. I. projektu ustawy.

Izba uchwała Art. I. projektu ustawy zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta art. II. tytuł i wstęp.

Izba uchwała Art. II. oraz tytuł i wstęp zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania hez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zakładania niższych szkół rolniczych w zachodniej części kraju.

Sprawozdawca poseł Langie uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm zgadza się na uznanie założyć się mającej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach za zakład krajowy i upoważnia Wydział krajowy do otwarcia tej szkoły pod warunkiem, że c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieli na jej założenie zasiłku w kwocie 11.000 zł. w. a. i wyznaczy na jej utrzymanie z c. k. Skarbu państwa stałą dotację roczną w wysokości 5.000 zł. w. a.

II. Sejm zatwierdza projekt etatu osób i plac grona nauczycielskiego krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, w następującym składzie:

E T A T

osób i plac grona nauczycielskiego krajowego niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach.

I.

Grono nauczycielskie krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach składa się:

1) z dwóch nauczycieli fachowych (stałych) z których jeden jest zarazem kierownikiem szkoły;

2) z nauczycieli niestałych, tj. instruktora, nauczyciela do nauk elementarnych i kapelana.

II.

Nauczyciele fachowi (stali) krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach są urzędnikami krajowymi ze wszystkimi prawami i obowiązkami określonymi w ustanowie służby krajowej i uchwałą Wysokiego Sejmu o etacie i placach urzędników i sług Wydziału krajowego z dnia 3. stycznia 1874.

III.

1) Pierwszy nauczyciel fachowy (stały) a zarazem kierownik zakładu otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:

roczną stałą placę		1.300 zł. w. a.
dodatek aktywalny		240 " " "
dodatek pięcioletni		200 " " "

2) Nauczyciel fachowy pomocnik (stały) otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:

roczną stałą płacę	720 zł. w. a.
dodatek aktywalny	60 " " "
dodatek pięcioletni	100 " " "

IV.

1. Dodatek pięcioletni nadaje Wydział krajowy każdemu z tych nauczycieli podług powyżej oznaczonej stopy, skoro tenże pełnił na jednej i tej samej posadzie służbę przez pięć lat nieprzerwanie. — Służba pełniona przy innych urządach i szkołach lub szkołach niekrajowych, chociażby przyjętą została do emerytury, nie będzie policzoną przy wymiarze dodatku pięcioletniego.

Dodatek pięcioletni nie może być udzielony jednemu i temu samemu nauczycielowi na tej samej posadzie częściej jak trzy razy, tj. za 15 lat nieprzerwanej służby. Dodatek ten stanowi część płacy i będzie doliczony do stałej płacy przy wymiarze emerytury

Przy udzielaniu zaliczek na płacę na podstawie §. 37. ustawy służby krajowej uwzględniane będą także dodatki pięcioletnie.

2. Dodatek aktywalny nie może być policzonym do emerytury.

3. Pod względem dyet obowiązuje §. 3 uchwały sejmowej z dnia 15. Października 1881.

V.

1. Nauczyciele niestali krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach nie są urzędnikami krajowymi i nie mają prawa do emerytury, a o wysokości ich wynagrodzenia stanowi każdorazowy budżet funduszu krajowego.

2. Stanowisko nauczycieli nie stałych, ich prawa i obowiązki określają bliżej statut organizacyjny, tudzież regulamina i instrukcje na podstawie statutu tego wydać się mające.

III. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na rok 1885. kredyt do wysokości 3.460 zł. w. a. na utrzymanie w tym roku rzeczonyj szkoły.

Izba uchwała ustęp 1, 2. i 3. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy, a uchwalwszy na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała cały wniosek komisji w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszy indemnizacyjnych za rok 1883.

Sprawozdawca p. Chrzanowski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wstrzymuje się od stanowczego załatwienia przedłożonego mu zamknięcia rachunków funduszy indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i W. Ks. Krakowskiego za r. 1883. a przyjmuje tylko je do wiadomości z zastrzeżeniami uchwalonemi na poprzednich sesjach sejmowych.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Bobczyńskiego w sprawie wydania noweli do ustawy o pijaństwie.

Sprawozdawca p. Żarski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad wnioskiem posła Bobczyńskiego o wezwanie do c. k. Rządu, aby w drodze ustawodawstwa państwowego wyjednał dla Galicyi nowelę do ustawy o pijaństwie z dnia 19. Lipca

1879. tej treści, by żadna wierzytelność powstała z kredytowania gorących napojów przy drobnej sprzedaży sądownie poszukiwaną być nie mogła, tndzież. aby w każdą Niedzielę i Święta wyszynk gorących napojów w pewnych godzinach pod karą był wzbroniony — przechodzi Sejm do porządku dzieunego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o petycji Towarzystwa ochrony własności ziemskiej w Limanowej w sprawie uchylenia niezgodności w postępowaniu władz sądowych i politycznych przy dzieleniu posiadłości tabularnych.

P. Żarski w zastępstwie sprawozdawcy p. Fruchtmanna uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się e. k. Rząd, aby jak najrychlej w drodze właściwej poczynił potrzebne kroki celem skutecznego usunięcia sprzeczności między orzeczeniami władz sądowych a orzeczeniami władz politycznych co do kwestyi, czy do podziału posiadłości tabularnych i utworzenia nowych wykazów hipotecznych dla posiadłości tabularnych, przyzwolenie władzy politycznej jest potrzebnem lub nie.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o petycji Towarzystwa pszczeniczno-ogrodniczego z prośbą o subwencyę.

Sprawozdawca p. Zamoyski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po ścisłym zbadaniu działalności i potrzeb Towarzystwa pszczeniczno-ogrodniczego, w porozumieniu z komitetem Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, w całości lub częściowo wypłacił rzeczonemu Towarzystwu subwencyę w kwocie 400 zł., o ile ta pomoc za stosowną znaną będzie.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku p. Wasilewskiego w sprawie wydania ustawy służbowej i ustawy robotniczej.

Sprawozdawca p. Górecki uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, iżby przedłożył na następnej sesji sejmowej:

1. Ustawę służbową, opartą na obecnym ustroju administracyjnym rozdziałn gmin i obszarów dworskich, a to poruczającą rozstrzyganie sporów służbowych na obszarach dworskich, zanim zmiana ustawy gminnej przeprowadzoną zostanie, e. k. Starostwom.

2. Ustawę robotniczą, regulującą stosunki między gospodarzami wiejskimi a robotnikami w ten sposób, by zapewnić dotrzymywanie wzajemnych umów i zobowiązań, poddając je w razie przeciwnym natychmiastowej politycznej egzekucyi.

II. Wzywa się e. k. Rząd, by polecił organom swoim, mianowicie e. k. Starostwom, jak najściślejsze przestrzeganie i energiczne wykonywanie regulaminów służbowych, celem przywrócenia karności i porządku w stosunkach czeladzi służebnej.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca czyta ustęp I. 1) i 2).

Izba uchwała ustęp I 1) i 2) zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta ustęp II.

Izba uchwała ustęp II. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sekretarz p. Siengalewicz czyta interpelację p. Struszkiewicza i towarzyszy do p. Komisarza rządowego w sprawie budowy kolei państwowej Stryj-Munkacz.

Marszałek oświadcza, iż interpelacja ta jako dostatecznie poparta zostanie udzieloną p. Komisarzowi rządowemu.

Po wyczerpaniu porządku dziennego, zamyka Marszałek posiedzenie i naznacza następne na dzień 20. Października 1884. o godzinie 11. przed południem, z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny 22. posiedzenia, II. sesji, V. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w Poniedziałek dnia 20. Października 1884 o godzinie 11. przed południem.

1. Wybór deputacyi do Najjaśniejszego Pana w myśl uchwały Sejmu z dnia 17. Października b. r.
2. Sprawozdanie komisji drogowej o wniosku p. Męcińskiego w sprawie reformy obowiązującej ustawy drogowej. Sprawozdawca większości komisji p. Gross.
Sprawozdawca mniejszości komisji p. Czaykowski.
3. Sprawozdanie komisji kolejowej o wniosku p. Chameca w sprawie budowy kolei żelaznej ze Śniatyna przez Horodenkę do Zaleszczyk. Sprawozdawca p. Golejewski.
4. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu funduszków krajowych na rok 1885. Sprawozdawca p. Smarzewski.
(Sprawozdawcy pojedynczych działów: pp. Chrzanowski, Stanisław Jędrzejowicz, Artur Potocki, Hausner, Goldman, Wojciech Dzieduszycki, Władysław Sapięha, Stanisław Badeni, Rybicki, Jan Stadnicki, Skalkowski, Romanowicz, Scipio, Abrahamowicz. Madeyski.)
5. Sprawozdanie komisji budżetowej o pokryciu uchwalonego przez Sejm wydatku 200.000 zł. w. a. na bezzwrotne zasiłki dla gospodarzy wiejskich powodzią dotkniętych. Sprawozdawca poseł Goldman.
6. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu funduszków indemnizacyjnych na r. 1885. Sprawozdawca poseł Chrzanowski.
7. Sprawozdanie komisji szkolnej o wniosku p. Romańczuka w sprawie częściowej zmiany ustawy z dnia 28. Sierpnia 1867. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich. Sprawozdawca poseł Zoll.
8. Sprawozdanie komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału kraj. z czynności w zakresie przemysłu krajowego. Sprawozdawca p. Wierzbicki.
9. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku p. W. Koziebrodzkiego w sprawie przepisów o urządzeniu cmentarzy. Sprawozdawca poseł Żarski.
10. Sprawozdanie komisji kolejowej o petycyach w sprawie budowy kolei żelaznej z Dobry do Wieliczki. Sprawozdawca poseł Wierzbicki.

Koniec posiedzenia o godzinie 3. min. *20.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze:

Siengalewicz w. r.

St. Badeni w. r.

Spis petycyj.

wniesionych po dzień 18. Października 1884.

774. Adam i Marya małżonkowie Midowicz pp. Stadnickiego o zapomogę z funduszu powodziowego.
 775. Spółka wodna dla regulacji rzeki Skawy w powiecie Wadowickim pp. Zolla o subwencyę.
 776. Józef Koszelnik i inni pogorzelcy z Chodorówki pp. Romańczuka o zapomogę.
 777. Gmina Myszkowice pp. Maxa, o zapomogę na budowę szkoły.
 778. Zwierzchność gminy Pianowice pp. Bereźnickiego w sprawie regulacji Dniestru.
 779. Zwierzchność gminy Maksymowice — jak wyżej.
 780. Obszar dworski w Monastyreu pp. Janko o prawę poboru myta, wedle taryfy klasy drugiej.
 781. Gmina Werbiż pp. Jankę w sprawie regulacji Dniestru.
 782. Obszar dworski w Terszakowie pp. Jankę o prawo poboru myta, wedle taryfy klasy drugiej.
 783. Spółka wodna Rzeszowsko-Łańcucka pp. Alfreda hr. Potockiego o subwencyę na regulacyę Wisłoka.
-